

บทที่ 4

ระเบียบวิธีการศึกษา

จุดมุ่งหมายของบทนี้เพื่อเสนอกระบวนการในการศึกษาวิจัย ในเรื่อง การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของข้าราชการ สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งจะมีเนื้อหาครอบคลุมในเรื่องประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การนิยามตัวแปร การเก็บรวบรวมข้อมูล และการ วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประชากร

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการสำนักงานสภาพความมั่นคง แห่งชาติ จำนวน 119 คน เป็นชาย 65 คน และเป็นหญิง 54 คน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาได้ขอความร่วมมือจากข้าราชการ สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติทุกท่าน ในการตอบแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 119 ชุด เพื่อให้ผลการศึกษาเชื่อถือได้มากที่สุด หลังจากนั้นผู้ศึกษาได้ติดต่อขอรับแบบ สอบถามคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ต่อไป แต่ผล จากการตรวจนับและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่า แบบสอบถาม ที่มีความสมบูรณ์ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้มีเพียง 115 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.6 ซึ่งจัดได้ว่าเป็นจำนวนที่มากพอจะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้

สำหรับผลการศึกษากุณิหลังของข้าราชการสำนักงานสภาพความมั่นคง แห่งชาติ พบว่า มีกุณิหลังดังแสดงได้ในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงภูมิหลัง

ภูมิหลัง	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	62	53.9
หญิง	53	46.1
2. ระดับอายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	25	21.7
31-35 ปี	13	11.3
36-40 ปี	25	21.7
41-45 ปี	21	18.3
46 ปีขึ้นไป	31	27.0
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	20	17.4
ปริญญาตรี	53	46.1
สูงกว่าปริญญาตรี	42	36.5
4. ระดับตำแหน่ง		
ต่ำกว่าระดับ 3	7	6.1
ระดับ 3-4	34	29.6
ระดับ 5-6	43	37.4
ระดับ 7 ขึ้นไป	31	27.0

ภูมิหลัง	จำนวน	ร้อยละ
5. ระดับเงินเดือน		
ต่ำกว่า 6,351 บาท	8	7.0
6,351 - 9,999 บาท	26	22.6
10,000 - 14,999 บาท	36	31.3
15,000 - 19,999 บาท	19	16.5
20,000 บาทขึ้นไป	26	22.6
6. อายุราชการ		
ต่ำกว่า 5 ปี	30	26.1
6 - 15 ปี	35	30.4
16 - 25 ปี	30	26.1
26 - 35 ปี	19	16.5
35 ปีขึ้นไป	1	0.9

จากการศึกษาภูมิหลังข้าราชการสำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชาย จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 53.9 มีระดับอายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 46.1 มีระดับตำแหน่ง 5-6 จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 37.4 มีระดับเงินเดือน 10,000-14,999 บาท ต่อเดือน จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 มีอายุราชการ 6-15 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 30.4 ซึ่งจะได้นำข้อมูลดังกล่าวมาทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรเพื่อพิสูจน์สมมติฐานด้านความสัมพันธ์ของตัวแปรในบทที่ 5 ต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ แบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย คำถามปลายเปิด (open ended) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดที่สุด และคำถาม ปลายปิด (close ended) เพื่อสะดวกกับผู้ตอบแบบสอบถาม นอกจากนี้ยัง สะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการศึกษา โดยแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 3 ตอนใหญ่ ๆ คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1-7 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 1.1 เพศ ประกอบด้วย เพศชาย และเพศหญิง
- 1.2 ระดับอายุ (ให้ระบุตัวเลขจริง) ในชั้นวิเคราะห์ผลการศึกษ แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ต่ำกว่า 30 ปี, 31-35 ปี, 36-40 ปี และ 41-45 ปี และ 45 ปีขึ้นไป
- 1.3 ระดับการศึกษา ประกอบด้วย ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และ สูงกว่าปริญญาตรี
- 1.4 ระดับตำแหน่ง (ให้ระบุตามความเป็นจริง) ในชั้นวิเคราะห์ผล การศึกษา แบ่งเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ต่ำกว่าระดับ 3, ระดับ 3-4, ระดับ 5-6 และระดับ 7 ขึ้นไป
- 1.5 ตำแหน่งงานซึ่งให้ระบุตามความเป็นจริง (ไม่ได้นำมาใช้ในการ วิเคราะห์ผล)
- 1.6 ระดับเงินเดือน (ให้ระบุจำนวนจริง) ในชั้นวิเคราะห์ผลการ ศึกษา แบ่งเป็น 5 ระดับ ประกอบด้วย ต่ำกว่า 6,351 บาท, 6,351-9,999 บาท, 10,000-14,999 บาท, 15,000-19,999 บาท และมากกว่า 20,000 บาท
- 1.7 อายุราชการ (ให้ระบุจำนวนจริง) ในชั้นวิเคราะห์ผลการศึกษา แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ต่ำกว่า 5 ปี, 6-15 ปี, 16-25 ปี, 26-35 ปี และ 35 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ประกอบด้วยคำถาม 11 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1-11

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 14 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1-14

และสุดท้ายเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นอื่น ๆ โดยอิสระซึ่งไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามท่านใดแสดงความคิดเห็น

สำหรับข้อคำถามในตอนที่ 2-3 ประกอบด้วยคำถามซึ่งแสดงความถี่ในการมีกิจกรรมทางการเมือง และเป็นคำถามเชิงบวกทั้งหมด จึงมีเกณฑ์การให้คะแนนเช่นเดียวกันคือ

เป็นประจำ	ให้คะแนน 4	คะแนน
บ่อยมาก	ให้คะแนน 3	คะแนน
บ่อย	ให้คะแนน 2	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้คะแนน 1	คะแนน
ไม่เคยเลย	ให้คะแนน 0	คะแนน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในตอนที่ 2-3 สามารถหาคะแนนรวมของการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในระดับสูง ปานกลาง และต่ำ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง ปานกลาง และต่ำ เพื่อใช้ในการพิสูจน์ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันหรือไม่ เพื่อใช้ในการพิสูจน์สมมติฐานและนำผลการศึกษาเสนอเป็นข้อเสนอแนะต่อไป ทั้งนี้การคำนวณระดับการรับรู้ข่าวสาร และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็น 3 ระดับ โดยคำนวณหาเปอร์เซ็นต์ของคะแนนคำตอบ โดยผู้ที่มีการรับรู้ข่าวสารทาง

การเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง จะต้องได้คะแนน 75% ขึ้นไป ระดับปานกลาง 51-74% และระดับต่ำ 0-50% เกณฑ์ในการจัดลำดับคะแนนดังกล่าว ผู้ศึกษาได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ระดับคะแนนดังกล่าวน่าจะเป็นคะแนนที่เหมาะสมที่ข้าราชการสำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติน่าจะตอบได้ และผู้ที่ได้คะแนนดังกล่าวน่าจะมีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับสูง ปานกลาง และต่ำ ตามความเหมาะสมดังช่วงคะแนนที่กำหนดไว้ สำหรับคำถามที่ไม่ยากจนเกินไปนัก

การแบ่งระดับคะแนนรวมของการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ระดับ จากจำนวน 11 คำถาม มีคะแนนดังนี้

ระดับสูง (75% ขึ้นไป)	มีคะแนน	34-44	คะแนน
ระดับปานกลาง (51-74%)	มีคะแนน	23-33	คะแนน
ระดับต่ำ (0-50%)	มีคะแนน	0-22	คะแนน

การแบ่งระดับคะแนนรวมของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งแบ่งได้ 3 ระดับ จากจำนวน 14 คำถาม มีคะแนนดังนี้

ระดับสูง (75% ขึ้นไป)	มีคะแนน	43-56	คะแนน
ระดับปานกลาง (51-74%)	มีคะแนน	29-42	คะแนน
ระดับต่ำ (0-50%)	มีคะแนน	0-28	คะแนน

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามควบคู่กับการศึกษาถึงระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ จากหนังสือ ตำรา เอกสารต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจถึงการสร้างแบบสอบถาม ภายใต้ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองและผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นแบบสอบถามในการศึกษา เพื่อสร้างความเชื่อถือได้และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม หลังจากนั้นกำหนดให้นำแบบสอบถามที่สร้างเรียบร้อยแล้ว

แล้วไปให้อาจารย์และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องช่วยกรุณาตรวจสอบ วิจาร์ณ และ
แก้ไขปรับปรุงเนื้อหาของคำถามให้ครอบคลุมประเด็นที่ทำการศึกษาให้มีความเหมาะ
สมก่อนที่จะนำไปใช้ศึกษาต่อไป

การนิยามตัวแปร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดความหมาย และนิยามตัวแปรที่ศึกษาเพื่อ
ความเข้าใจ ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (independent variable)

1. ภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการ
ศึกษา ระดับตำแหน่ง (ระดับซี) ระดับเงินเดือน และอายุราชการ

ตัวแปรตาม (dependent variable)

2. การรับรู้ข่าวสาร หมายถึง ลักษณะความสนใจและการติดตามข่าว
สารโดยทั่วไป ความเชื่อถือในแหล่งข่าวสารที่ตนเองได้รับ โดยวัดจากเวลาและ
ความถี่ที่ให้กับข่าวสารนั้น แบ่งออกเป็น

2.1 การเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ วารสาร และสิ่งพิมพ์
ต่าง ๆ วัดได้จากความถี่ของการเปิดรับข่าวสารจากแหล่งข่าวสารประเภทหนังสือ
พิมพ์ วารสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

2.2 การเปิดรับข่าวสารจากวิทยุ วัดได้จากความถี่ของการเปิด
รับข่าวสารจากแหล่งข่าวประเภทวิทยุ

2.3 การเปิดรับข่าวสารจากโทรทัศน์ วัดได้จากความถี่ของการ
เปิดรับข่าวสารจากแหล่งข่าวประเภทโทรทัศน์

2.4 การเปิดรับข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์เสียงของพรรคการเมือง หรือนักการเมือง วัดได้จากความถี่ของการเปิดรับข่าวสารจากแหล่งข่าวประเภทการประชาสัมพันธ์เสียงของพรรคการเมือง หรือนักการเมือง

2.5 การเปิดรับข่าวสารจากบุคคลอื่น วัดได้จากความถี่ของการเปิดรับข่าวสารจากแหล่งข่าวประเภทบุคคลอื่น

3. การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การแสดงออกของข้าราชการสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับการเมืองโดยอยู่ภายในกรอบตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้เกณฑ์ในการพิจารณาประกอบด้วย

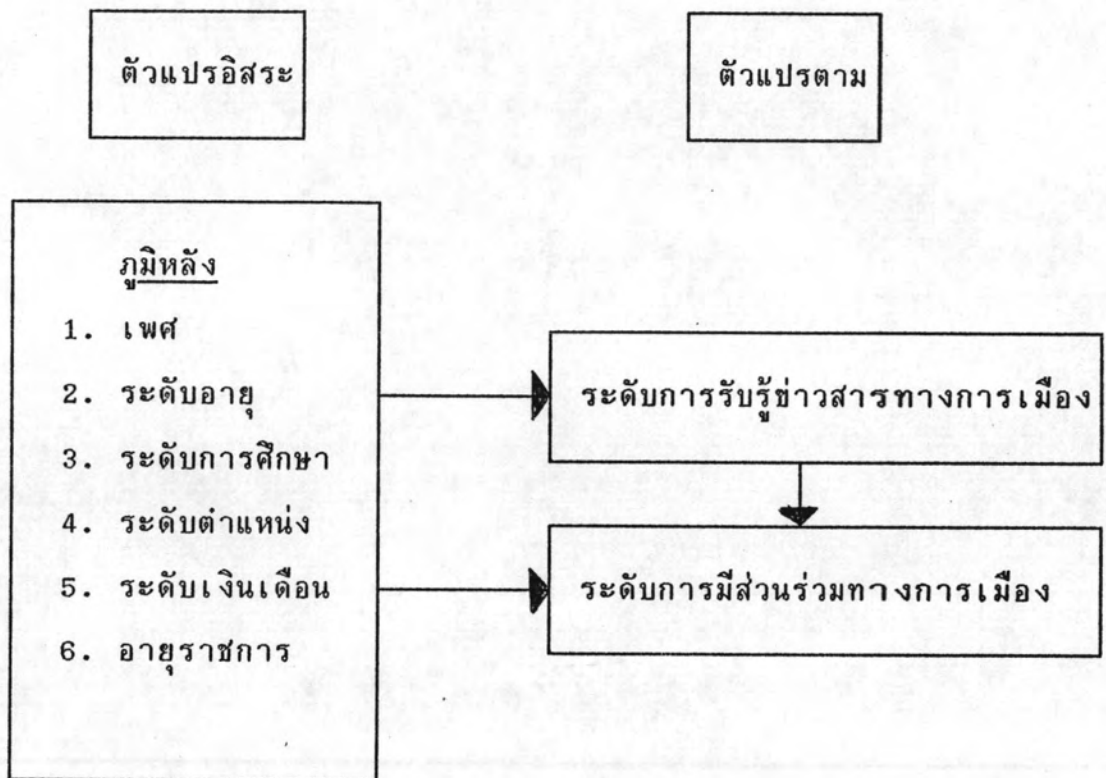
3.1 การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง

3.2 การเขียนบทความหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาบ้านเมือง

3.3 การติดตามรับฟังข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ หรือไปฟังการอภิปรายการสัมมนา หรือการประชาสัมพันธ์เสียงของพรรคการเมืองหรือนักการเมือง

3.4 การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยมีความตั้งใจที่จะลงสมัครรับเลือกตั้ง หรือชักนำและสนับสนุนบุคคลอื่น

ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ได้กล่าวถึงในตอนต้นสามารถแสดงเป็นรูปได้ดังนี้

รูปที่ 4.1 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ ได้กำหนดรวบรวมข้อมูลกับประชากรเพียงกลุ่มเดียว คือ ข้าราชการสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลได้กำหนดเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบบสอบถามนั้น กำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาแก้ไขความเหมาะสม แล้วจึงนำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขแล้วไปอธิบายให้กับข้าราชการสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติทราบถึงรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อความถูกต้องในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา และแปรข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นตัวเลข และลงรหัสใน coding form เพื่อป้อนข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS PC⁺ เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติกำหนดให้มีการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การหาค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการพิสูจน์ความสัมพันธ์ของตัวแปร ภูมิหลังกับตัวแปรด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยใช้สถิติทดสอบค่า Chi-Square ที่ระดับนัยสำคัญที่ต่ำกว่า 0.05 ของความสัมพันธ์ของตัวแปร เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อพิสูจน์สมมติฐานตามที่กำหนดไว้ สำหรับการพิสูจน์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้ศึกษาได้ใช้การทดสอบค่า Chi-Square และค่า Gamma เพื่อทราบทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรตาม สำหรับการนำเสนอผลการศึกษานั้นได้ใช้ตารางประกอบความเรียงเพื่อแสดงผลการศึกษา

สำหรับสถิติที่ใช้ในการคำนวณค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าไค-แอสควร์ (Chi-Square) และค่าแกมมา (Gamma) ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีสูตรการคำนวณดังนี้

ค่ามัชฌิมเลขคณิต (ค่าคะแนนเฉลี่ย) (\bar{X}) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{n}$$

เมื่อ \bar{X} คือ ค่าคะแนนเฉลี่ยของค่าถาม
 f คือ ความถี่
 X คือ ค่าคะแนนคำตอบแต่ละข้อ
 n คือ จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้สูตร

$$S.D. = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ SD คือ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X^2$ คือ ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N คือ จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

ค่า ไค-แอสควร์ (Chi-Square) (X^2) ใช้สูตร

$$X^2 = \frac{(O - E)^2}{E}$$

เมื่อ

X^2 คือ ค่า Chi-Square สัญลักษณ์แสดงการรวมผลตั้งแต่ช่วงแรกถึงช่วงสุดท้าย

O คือ ค่าเป็นจริง

E คือ ค่าคาดหวัง

ค่าแกมมา (Gamma) (G) ใช้สูตร

$$G = \frac{f_a - f_i}{f_a + f_i}$$

เมื่อ G คือ สัญลักษณ์ค่า Goodman and Kruskal's Gamma
 f_a คือ ค่าความถี่ของความสอดคล้องกัน (concordance)
 f_i คือ ค่าความถี่ของการกลับกัน (discordance)

โดยค่าที่คำนวณได้จะบอกถึงความหนาแน่นของความเกี่ยวพันกัน (strength of association) ระหว่างตัวแปร ซึ่งกำหนดค่าไว้ดังนี้

ค่า Gamma

- .00 ถือว่า ไม่มีความเกี่ยวพันกัน
- .01 - .09 ถือว่า แทบจะไม่มี ความเกี่ยวพันกันในทางบวก
- .10 - .29 ถือว่า ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำทางบวก
- .30 - .49 ถือว่า ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางทางบวก
- .50 - .69 ถือว่า ความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงทางบวก
- .70 ขึ้นไป ถือว่า ความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมากทางบวก

แต่ถ้าค่าออกมาเป็นลบ ถือว่า มีความสัมพันธ์กันหรือไม่มีความสัมพันธ์กันในเชิงผกผัน